

הרב יעקב אריאל
 הרב שלמה דיכובסקי
 הרב דוב ליאור
 הרב חיים גדליה צימבליסט
 הראשון לציון הרב אליהו בקשי-דורון

פצוע דכא¹ בעקרות יתרוגנית² – שו"ת

שאלה:

הנני פונה אל כבוד הרב לקבל תשובה לשאלה המעסיקה אותי בימים אלו. יודע אני כי חל איסור לכהן להנשא לגיורת, אך ברצוני לקבל תשובה על המקרה הספציפי הבא. (מפאת צנעת הפרט השמות יהיו בדויים). להלן המקרה:

ידידי ורעי א. כהן הינו בחור צעיר, שומר מצוות, אשר הגיע לפרקו. בעברו, בילדותו, חלה א. כהן במחלת הסרטן (לא עלינו). לצורך ריפוי המחלה השתמשו הרופאים בתרופות שונות. תרופה אחת, קטלנית במיוחד, היתה בעלת השלכה לעתיד. תרופה זו פגעה פגיעה קשה בתאי הזרע של א. כהן. עקב-כך, ולאחר בדיקות שנערכו בשנה האחרונה, לא נמצא אפילו תא זרע אחד. חוות הדעת הרפואית שקיבל היתה כי ככל הנראה לא יוכל א. כהן להוליד ילדים בדרך הטבע. אפשרותו היחידה הנראית כרגע הינה בתרומת זרע בלבד.

קל לשער את מצבו הקשה של א. כהן במציאת בת-זוג אשר תסכים לקבל את גזר הדין הזה. א. כהן נמצא בשנות העשרים המאוחרות לחייו ועד כה לא נמצאה בת-זוג המוכנה לקבל אותו כבעל.

לאחרונה, יצא א. כהן לחופשה מעבודתו. בחופשה זאת נפגש הוא בגיורת. אך גיורת זו איננה שטופת זימה כלל ועיקר. על פי אורח חיי משפחתה לאורך דורותיה עד היום, מחוייבות הבנות להשאר בתולות עד לאחר נישואיהן. גיורת זאת הינה בתולה אשר לא היתה לאיש. מבחינת צדיקותה היא עולה על מירב בנות ישראל, קיום המצוות על ידה איננו מוטל בספק.

האם יוכלו השניים להנשא או שמא נגזר על א. כהן לחיות את חייו ללא אישה?

אבקש את הכרעת הדין בסוגיה זאת, תוך מתן פתרון הולם לכהן זה.

1. על הכתיב הראוי – דכא או דכה – ראה: הרב מרדכי ברויאר, מבוא לספרו חתר אדם צובה, מוסד הרב קוק ירושלים תשל"ז.
 2. יתרוגנית = כתוצאה מפעולה של רופא. (?תרוס ביונית = רופא).

דיון ראשוני - הרב יעקב אריאל:

כמתחיל מן הצד חשבתי אולי על פתח להיתר על סמך ההנחה שכהן פצוע דכה מותר בגיורת. ומצינו לכמה פוסקים הסוברים שגם סריס כזה דינו כפצוע דכה.

רש"י בסוטה כ"ו, א, ד"ה קא משמע לן, ובתוס' שם ד"ה אשת סריס. שו"ת זרע אברהם ח"ב סי"א הובא בפ"ת ס"ס ה. לדעת הפ"ת הדבר שנוי במחלוקת רש"י ותוס' הנ"ל במסכת סוטה. לדעת החקרי-לב (הובא באוצה"פ) גם תוס' מודים לרש"י שסריס כזה פסול. ולדעתו, גם אם שתה לרפואה במקום סכנה, אין להתיר לבוא בקהל. וממילא כהן כזה כשר לגיורת.

הקושי בדבר הוא שאילו היה אדם כזה בא לשאול אותנו אם הוא כשר לבוא בקהל היינו מסתמכים מן הסתם על הפוסקים המקילים בענין. כידוע יש פוסקים המתירים לבוא בקהל לפצוע דכה מסוג זה, הן משום שאין כאן פגיעה ממשית באברי ההולדה, והן משום שההקרנה נעשתה לרפואה במקום סכנה וה"ז כסריס בידי שמים. ואילו אנו משתמשים בסברות אלו בכיוון הפוך, לאסור אותו לבוא בקהל ולהתירו בגיורת.

מאידך י"ל שגיורת כזו ששמרה את עצמה מביאת נוכרי אולי אינה זונה האסורה מהתורה לדעת הראב"ד (פ"י מהל' א"ב ה"ג) והרשב"א, אלא מדברי קבלה. ואם נניח שדברי קבלה אינם אלא כאיסורי דרבנן יש מקום אולי להקל בדבר ולסמוך על המקלים בגדר הסריס, ובאיסורי דרבנן מצינו שניתן להשתמש בסברות סותרות. אולם לא כן דעת רמב"ם ורש"י ולדעתם האיסור מן התורה.

והשאלה היא אם אפשר לסמוך על שני סניפים אלו, דהיינו שהוא פצוע דכה מצד אחד, וגיורת אסורה לכהן רק מדרבנן, מצד שני.

תשובה א - הרב שלמה דיכובסקי:

השאלה היתה אודות בחור כהן, שחלה בסרטן בילדותו, ונזקק לטיפול כימותראפי, וכתוצאה מכך הפך לעקר מוחלט (בדיקת זרע מראה על אפס תאי זרע). כיום הוא בן 28, ואינו מוצא בת ישראל שתיאות להנשא לו, לאור מצבו. לאחרונה, הכיר גיורת צדק, שמוכנה להנשא לו. משפחת המוצא של הגיורת הנ"ל, מקפידה מאוד כי בנות המשפחה תשאנה בבתוליהן עד נישואיהן. שאלתו: האם יוכל להנשא לאותה גיורת בתולה?

לאחר עיון רב, נראה לי להתיר. היתר זה, מתבסס על שלושה גורמים:

- א. הגדרת הבחור כספק פצוע דכא.
- ב. הגדרת הגיורת כספק איסור לכהן.
- ג. הגדרת כהנים בזמן הזה כ"כהני חזקה" בלבד. אפרט את הדברים.

א. ספק פצוע דכא

ראשית, יש להגדיר את מהות הפגיעה באיברי הזרע של הבחור. יש מקום לדמות פגיעה זו, לשתיית כוס של עיקרין, שנחלקו בה הפוסקים אם מותר לבוא בקהל. ה"פתחי תשובה" (אבהע"ז סימן ה סק"ט), הביא את דברי ה"ברכי יוסף" ממקורות שונים, שמותר לבוא בקהל. אולם הפ"ת כתב שדבר זה שנוי במחלוקת רש"י ותוס' במסכת סוטה (דף כו.), אם בשתה כוס של עיקרין נחשב לסריס אדם ופסול לבוא בקהל. התוס' למדו בדעת רש"י שפסול, ותמהו עליו מנין לו זאת. ואמנם ב"משנה למלך" (סוטה ב, ו) רצה לומר, שגם רש"י יודה לתוס' שאין לאסור. אולם ב"חקרי לב" (סימן ז) הסיק, שכיון שלתוס' ברור בדעת רש"י לאסור, והם עצמם לא החליטו על כך, ורק תמהו מנין לאסור, על כן יש לראותו כספק פצוע דכא ולאוסרו בקהל. והסיק, שאפילו בשתה לרפואה במקום סכנה, אין להתיר.

הגדרת "כוס של עיקרין", אינה ברורה כל הצורך. הגרא"י אונטרמן זצ"ל כותב ("אוצר הפוסקים" סוף חלק א בהערות), כי "כי גם בימים קדמונים לא גרם שתית הכוס לשינוי אורגני, אלא לשינוי פונקציונלי". אינני חושב שהגדרה זו מדוייקת. עכ"פ, טיפול כימותראפי גורם לשינוי אורגני שאפשר להבחין בו בכיפוסיה מן האשכים באמצעות בדיקות מעבדה מקובלות. כך שמעתי גם מרופאים מומחים בנושא זה. שינוי אורגני באיברי הזרע, גם אם אינו נראה בעין רגילה, נחשב ל"סריס בידי אדם" שפסול לבוא בקהל, לכל הדעות.

לכאורה, יש מקום להבדיל בין פסול נראה לעין לבין פסול שאינו נראה לעין בשר, ולומר כי כאשר אין השינוי האורגני נראה לעין פשוטה, אינו פסול. אולם, לא נראה כך מן הפוסקים. ה"חזון איש" (אבן העזר סימן ט, ט), הביא את דברי ה"ספרי" (דברים כג ב): "איזהו פצוע דכה, כל שנפצעו ביצים שלו... אין לי אלא כולו, מנין אף מקצתו? ת"ל דכה... מה בין פצוע דכה לכרות שפכה? אלא שפצוע דכה חוזר וכרות שפכה אינו חוזר – זו מהלכות רופאים". וכתב ה"חזון איש":

"ונראה דהאי מקצתו... דשיעורה בהלכות הרופאים שאינו מוליד... ולמדנו שלא היה להם הכרע בזה, לא מן המקרא ולא מן הקבלה, אלא הכריעו בחכמת הרפואה. ויתכן, דהא דאמרו בספרי זו מהלכות הרופאים, על כל דין פצוע דכה וכרות שפכה קאמר... ואפשר דשיעור מקצתו, שיגיע עד מקום עד מקום המחזיק רוב קוטרו של העיגול של הביצה".

מתבאר, כי ענין פצוע דכה שייך ל"הלכות הרופאים", וכל ששיעורו הרופאים שאינו מוליד, אפילו בפגיעה במקצת, אסור בקהל. היות והדבר

תלוי בהלכות הרופאים, כל שלפי דרכי הרפואה ברור לחלוטין שכלי הזרע נשחתו וניתן לראות זאת בבדיקה מיקרוסקופית, נחשב כפצוע דכה בידי אדם. ואע"פ שבדיקות כאלו לא היו בימי חז"ל, אין לשלול אותן כיום, כשם שהלכות הרופאים משתנות מתקופה לתקופה לפי חכמת הרפואה. ועיין עוד בחזו"א שם שכתב:

"והא דתניא ואפילו חסר, ופירש רש"י כל שהוא... ומיהו גם חסר אית ליה שיעור קצת, ותלוי בחכמת הרפואה". והיינו כנ"ל.

אציין עוד. לפי האמור במסכת יבמות (דף עו.), וכפי שנפסק ברמב"ם (איסורי ביאה טז, ה-ח), גם ניקבה העטרה או ניקבה הביצה או חוט מחוטי הביצים פסול, אע"פ שהנקב לא נראה תמיד לעין - נקב פנימי תמיד אינו נראה לעין - פסול. על כן, נראה שענין פצוע דכה שונה ממצוות התורה האחרות, שבהן אין צורך להזדקק למיקרוסקופ, ואילו כאן הדבר נמדד בהלכות הרופאים לפי המצב הרפואי.

אוסף ואומר. הפוסקים נחלקו אם פצוע דכה ע"י חולי, נחשב בידי שמים ומותר, או בידי אדם ופסול. לרמב"ם (איסורי ביאה טז, ט), ע"י חולי נחשב בידי שמים וכשר. ואילו לרש"י ולרא"ש ע"י חולי נחשב בידי אדם ופסול. שתי הדעות הובאו בשו"ע סימן ה, י. לשון הרמב"ם שם "או שחלה מחמת גופו ובטלו ממנו איברים אלו". ב"גליון מהרש"א" סוף יבמות, הקשה על הרמב"ם מדבריו בפירוש המשניות (יבמות פרק הערל), שכתב: "ובכלל כל חולי שיתחדש בכלי הזרע ממה שיחייב חכמת הטבע שהוא לא יזריע בהן, הרי הוא פסול". ועיין ב"מקורות וציונים" ברמב"ם הוצאת פרנקל, שציין כי בפיה"מ בלשון ערבי כתב "אפה", שפירושו נזק והפסד, ולא דוקא מחלה. לי נראה בבירור, שיש לחלק בין חולי הבא מאליו שנחשב בידי שמים, לבין חולי שבא כתוצאה משימוש בתכשירים רפואיים, שנחשב בידי אדם. לשון הרמב"ם ב"יד החזקה" שם: "או שחלה מחמת גופו ובטלו ממנו איברים אלו". משמעות הדברים, שמדובר במחלה שבאה מאליה, ולא במחלה שבאה כתוצאה מטיפול רפואי שהיא מעשה ידי אדם. לכן, טיפול כימותראפי נחשב כחולי בידי אדם, אע"פ שבא לתקן, כי טבעו של החומר שמתקן בדבר אחד ומקלקל בדבר שני. ואע"פ שכתב ה"ים של שלמה" (יבמות פרק הערל), "כי מה שכורתים הרופאים מחמת האבן או שבירת הגוף, ויודעים לתקן הדבר היטב ובבירור שיוליד... ותלוי בחכמת הרפואה, אין בידינו לפוסלו כל עיקר ובניו כשרים". דברים אלו אינם אמורים בטיפול כימותראפי, שבו מקריבים הרופאים ביודעים את איברי הזרע ועושים את האדם לעקר, בכדי להצילו ממחלת הסרטן הקשה.

מסקנת הדברים כי יש לראות את השואל כפצוע דכא בידי אדם, או לפחות, כספק פצוע דכא, ויש מקום לפוסלו לבוא בקהל.

בהתאם להנחה זו, יש מקום להתירו בגיורת, וכפי שנפסק בשו"ע (סימן ה, א):

"ואפילו כהן שהוא פצוע דכא מותר לישא גיורת ומשחררת לפי שאינו בקדושתו".

ועיין ב"אוצר הפוסקים" שם, כי הרבה אחרונים מקילים לישא גיורת ומשחררת בספק פצוע דכא מן התורה, ואף מדרבנן מקילים משום דלאו בר אולודי הוא. כאמור לעיל, יש לראות את השואל כנדוננו כודאי פצוע דכא בידי אדם, שכן עקרותו באה לו ע"י הרופאים באופן מכוון, בכדי להצילו ממות. המחלה עצמה לא גורמת לעקרות, אולם תוצאת לוואי של הטיפול הרפואי בהצלתו ממות, היא עקרות. ואף אם נראה אותו כספק פצוע דכא, הרי פוסקים רבים מתירים גם בכגון זה.

ב. הגדרת הגיורת כספק איסור לכהן

רש"י ותוס' במסכת יבמות (דף סא.) נחלקו, אם גיורת שלא נבעלה לגוי אסורה לכהן. לדעת רש"י אסורה רק בנבעלה לגוי, ואילו לתוס' גם בנתגיירה פחותה מבת ג' אסורה לכהן כיון שבאה מן הגויים השטופים בזימה. דעת הרמב"ם (איסורי ביאה יח, ג) כתוס', ואילו לראב"ד שיטה שלישית: האיסור אינו מן התורה, אלא מפסוק בספר יחזקאל: בתולות מזרע בית ישראל. בנדוננו, יש מקום לצרף את שיטת רש"י להיתר, וכן את שיטת הראב"ד שלא מדובר באיסור מן התורה.

ג. הגדרת כהנים בזמן הזה כ"כהני חזקה" בלבד

בשו"ע (או"ח סימן תנז ב) כתב הרמ"א: "וי"א שאין מאכילין חלה בזמן הזה לשום כהן". וכתב ה"מגן אברהם" (סק"ט): "שאינ מחזיקין אותו ככהן ודאי דדלמא נתחללה אחת מאמותיו". והביא שכן כתב המהרש"ל (חולין פרק כל הבשר סימן ס). כך היא גם מסקנת הש"ך בשו"ע יורה דעה סימן שכב סק"ט: "והכי נהגינן האידנא בחלות דמצה ובחלות דכל ימות השנה, לא נהגינן ליתנה לכהן קטן". ועיין ב"חזון איש" (אבהע"ז סימן ג) שהתחבט בדבר, וכתב:

"ותימא למה נחוש כל כך, והרי מברכין על מצות נשיאת כפיים ופדיון בכור? אלא נראה דמהתורה הן בחזקתן לכל דבר, אלא משום מעלת כהונה שהחמירו חכמים אין להקל בזמן הזה, שאין אנו נזהרין במעלות שלא להעלות על פי עצמן. ואף שהרבה פעמים שכהן נושא פסולה, ומפני אלמותו אין בכוח ב"ד להפרישו והוא נושא כפיו וזרעו

משתקע בכהונה ויש למשפחתו דין עיסה, מ"מ אין כל העולם בכלל עיסה בשביל זה".

אעפ"כ, מכלל ספק לא יצא. ומן המהרש"ל, המגן אברהם והש"ך, נראה שאכן יש מקום להסתפק בקדושתם של כהנים בזמן הזה, וכפי שה"חזון איש" עצמו קודם לכן:

"וכל שאין עולה ע"פ עצמו, אינו עולה ע"פ עדים, אלא ע"י בי"ד. ואף דסגי בעד אחד, מ"מ תקנו חכמים שיהא ע"פ בי"ד, דלא הוי כשאר איסורין דלא צריך להעיד בבי"ד, הכא צריך דקדוק יתירא... וכיון שאין לנו בי"ד מדקדקין שלא יעלה לנ"כ ולתורה ע"פ עצמו, ראוי שלא ליתן להם לאותם שעולין ע"פ עצמן, וכיון שכבר חלפו דורות שעלו ע"פ עצמן וכן נוהגין עכשיו, אין ראוי ליתן להם".

ואמנם גדולה חזקה, ובכל מקום אנו סומכים על חזקה. אולם החזקה נוסדה על דורות רבים של כהנים על פי עצמם ללא בי"ד, ובהחלט יש מקום לראות את הכהנים בזמן הזה ככהנים מכוח ספק בלבד. כך, שניתן לצרף גם נקודה זו, כסניף נוסף להקל.

לסיכום:

יש מקום להתיר לשואל לישא את הגיורת המדוברת, על יסוד צירופם של המרכיבים האמורים לעיל.

ידעתי גם ידעתי, כי אילו היתה שאלת השואל הפוכה, והיה מבקש היתר לבוא בקהל בנות ישראל ולשאת בת ישראל, אזי היינו עושים את כל המאמצים למצוא פתח של היתר לבוא בקהל. ואעפ"כ, כאשר התרו של השואל בגיורת תלוי דוקא באיסורו בקהל, יש להשתדל למצוא פתח היתר גם בכיוון זה. ועל כך נאמר במשנה: "הפך בה והפך בה דכולא בה" (אבות סוף פרק ה).

ניתן להשוות דבר זה לשני שבילין (פסחים דף י.), שבהן ניתן להורות הוראות סותרות לפי כללי ההלכה. אפשר אולי לומר, שה"אמת ההלכתית" אינה חייבת להיות זהה ל"אמת העובדתית", וכל שלפי כללי ההלכה אפשר לפסוק להיתר, אין צורך להתחשב בסתירה העלולה להוצר.

תשובה ב - הרב דב ליאור:

נקודת המוצא העיקרית בנושא צריכה להיות האם אנו מחשיבים אותו כמו פצוע דכה וכוות שפכה, שנעשה בידי אדם, ואזי פקע קדושתו, ומותר בגיורת, או שהוא נשאר עדיין כמו בידי שמים, וממילא יהיה אסור בגיורת. לפי הגמרא יבמות עו. בעו מיניה מרב ששת וברש"י שם. היות ואנו פוסקים כהרמב"ם שמחמת חולי זה נקרא בידי שמים ולפי הבנת הים של שלמה פרק

הערל פסקה ט' שאפילו אם כרת אדם את האשכים או השבילים היות והסיבה היתה חולי זה נחשב בידי שמים. ולכאורה לפי זה גם בנידון דידן שהאדם היה חולה והטיפול היה באופן שכזה שפגע בכושר ההולדה שלו יחשב הדבר בידי שמים, וממילא היה אסור לשאת גיורת. אולם לפי ההסבר שראיתי בערוך השולחן אה"ע"ז ס' ה' סע' יח דכותב דאם הרופאים נאלצו לכרות את האשכים אבל המחלה לא היתה בהם בעצמם, אלא כדי לרפאותו במקום אחר (זה היה צורת הטיפול) זה מיחשב בידי אדם, ואם כן בנידון שלפנינו שהמחלה לא היתה באיברי ההולדה לפי מה שהבינותי מהשאלה, אלא הוא קיבל הקרנות וכתוצאה מכך נפגע כושר ההולדה שלו, זה מיקרי בידי אדם וממילא יהיה מותר לו לשאת גיורת. אמנם הטיפול הרפואי ברור שמותר כדי להציל חיים ואין אנו דנים כעת מדין איסור "ובארצכם לא תעשו".

אבל לפי דברי הכסף משנה סוטה פ"ב הל' ו' נראה בעליל שמה שרש"י סובר בסוטה כ"ו שסריס אדם אסור לו לקיים את אשתו זה רק באם שלטה יד אדם ממש באיברי ההולדה. אבל אם הוא סריס ע"י כוס של עיקרין, יהיה מותר לו לקיימה. וכך הוא מסביר שמה את דעת הרמב"ם שכותב שסריס אדם מותר לקיימה. לפי זה יוצא שבנידון דידן שיד אדם לא שלטה ישירות באיברי ההולדה, אלא הוא נתעקר בגלל הטיפול הרפואי יהיה מותר לו לקיים אשתו באם היה נשוי ממילא לא פקע קדושתו, באם הוא כהן כדי להתיר לו גיורת.

יתירה מזאת ראיתי ב"עינים למשפט" יבמות עה. שמפרש בדעת רש"י שסריס אדם אסור לקיימה, מיירי דיש היכר ושינוי באיברי ההולדה. ומה שכתבת שניתן להכיר על ידי ביופסיה, נראה לענ"ד דזה לא מיקרי ניכר אם לא בעין רגילה, כמו לדוגמא במומי קדשים וכהנים.

מה שכתבת שלדעת רש"י אסורה רק בנבעלה לגוי זה נכון שכך כותב רש"י ביבמות עו. אולם לסמוך על חזקה שהיא באה ממנה ושהם שומרים על עצמם, לענ"ד בדור הזה קשה מאוד לסמוך על זה, אם אין לנו עדים ממש על הדבר. כמו כן בדעת רש"י שהוא סבור שזו רק מדרבנן ע"י ערוך השולחן ס' ו' סע' כב שכותב שרק בנתגיירה פחות מג'. אולם בגדולה היא אסורה מהתורה.

לסיכום לענ"ד קשה להתירו בגיורת, אולם אם היה בא לשאת בת ישראל היה מקום להתירה לפי הבירורים שנתבארו לעיל.

תשובה ג - הרב חיים גדליה צימבליסט :

נראה שהמדובר כשר לבוא בקהל, וכמו מי ששתה כוס של עיקרין, כיון שלא נעשה שינוי באיברי ההולדה. וע"י אוצר הפוסקים סי' ה' ס"ק נ"ז. ומה שאמרו רופאים שבעין מיקרוסקופית אפשר להבחין בפגיעה כלשהי, הנה ידוע היסוד שיש לנו הגר"מ פיינשטיין זצ"ל שדיני התורה לא ניתנו

אלא עפ"י מה שנראה לעיני בני אדם, ואין מתחשבים במה שנראה ע"י מיקרוסקופ, והדברים עתיקים. ועי' גם באוצה"פ שם בשם תורת חסד, שז"ל: "שצריך לחלק בין שניכר הדבר ונראה שינוי באברי ההולדה או לא, ולכן בשתה כוס עיקרין מותר לבוא בקהל". הרי שהדבר תלוי במה "שניכר ונראה", והיינו בעיני בני אדם. וכיון שהוא מותר לבוא בקהל, פשיטא דבקדושת כהונתו קאי ואסור בגיורת.

ונראה עוד דאפילו אם היה ספק בדבר אם יש לו דין פצוע דכא, ג"כ אין להתירו בגיורת שהרי האיסור שכהן אסור בגיורת הוא איסור דאורייתא וספיקא דאורייתא לחומרא [עי' ערוך השלחן סי' ר' סכ"ב שהביא מחלוקת הראשונים אם הוא דאורייתא או מקרא דיחזקאל, דהיינו דברי קבלה. והנה בכל ספק בדברי קבלה יש מחלוקת הראשונים אם הולכים בספק לחומרא או לקולא. עי' אנציקלופדי' תלמודית ע' דברי קבלה. ועי' משנה ברורה סי' תרצ"ב סקט"ז. אולם שאני איסור זה דגירות לכהן, ד"אע"ג דדברי קבלה הן, דאורייתא נינהו". כ"כ הרשב"א יבמות ס' ב', ובתשובות הרשב"א ח"א סי' אלף רל"א, ובריטב"א קידושין ע"ח א', ועי' בדברי המ"מ פי"ח מאיסורי ביאה ה"ג].

אמנם בספק פצו"ד אם מותר לבוא בקהל יש דיון בין האחרונים, ויש מתירים כמבואר באוצה"פ שם סק"י, והיינו משום די"א שכמו שדרשו בגמ' ממזר ודאי ולא ממזר ספק, ה"נ יש לדרוש "ולא פצו"ד ספק", עיי"ש באוצה"פ. משא"כ באיסור גיורת לכהן, דאין שם מיעוט למעוטי ספק, הרי כל ספק הוא ספיקא דאורייתא ולחומרא.

ולא עוד אלא שנראה דבספק פצו"ד אם נאמר שמותר לבוא בקהל, כי אז הוא אסור בגיורת בתורת ודאי ולא בתורת ספק. ודבר זה למדתי מתורתו של חלקת יואב שהובא באוצה"פ שם סק"ז, שדן שם אם כהן פצו"ד קאי בקדושתו לשאר דיני כהונה, וכתב שם וז"ל: "ומ"מ ספק פצו"ד כהן כיון דהתורה התירתו (כדלקמן סק"י) הרי הוא בקדושתו לכ"ע". וביאור הדבר דהא דכהן פצו"ד לאו בקדושתיה קאי (לענין "קדושת הזיווג"), הוא תוצאה מאיסורו לבוא בקהל, דזה שהוא אסור לבוא בקהל מוציא מקדושת כהונה. ולו יצוייר פצו"ד שמותר לבוא בקהל – הרי הוא בקדושת כהונתו לכל דבר. ולפי"ז אם ספק פצו"ד מותר לבוא בקהל, ממילא קאי בקדושת כהונתו, ואסור בגיורת בתורת ודאי.

וממוצא דבר נלמד דמה שרצית לדמותו ל"שני שבילין", שבשעה שאנו דנים אם להתירו לגיורת אין אנו צריכים לתת את הדעת לענין מה דינו לגבי לבוא בקהל, מלבד מה שכבר אמרתי בשיחתנו בעל פה דאינו דומה לשם כלל ועיקר, דהתם הכלל הוא דספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור, ע"כ לכל אחד אנו מתירים מספק, משא"כ באיסור גיורת לכהן שספיקו אסור,

וכנ"ל. מלבד זאת לא יתכן כלל לנתק את הדיון אם מותר הוא בגיורת מהדיון אם מותר הוא לבוא בקהל. כי כל ההיתר לגיורת בנוי ע"ז שהוא אסור לבוא בקהל, שזה מוציאו מקדושת כהונתו, וכנ"ל. ולפי"ז בכל דיון אם הוא מותר בגיורת, אנו צריכים תחילה לדון אם מותר הוא בקהל, ואם נגיע למסקנה שאסור הוא בקהל, אזי נחליט דלאו בקדושתיה קאי ונתירו בגיורת. ולפיכך גם בנדוננו יש לדון תחילה אם מותר הוא לבוא בקהל, ואם נחליט שמותר הוא לבוא בקהל, אין שום דרך להתירו בגיורת. וזה פשוט.

תשובה ד - הראשון לציון הרב אליהו בקשי-דורון :

בדבר השאלה החמורה אם אפשר להתיר לכהן שנעקר לאחר טיפול רפואי לישא גיורת, כיון שיש דעות שדינו כפצוע דכא, וכהן פצוע דכא מותר בגיורת כמבואר בשו"ע אהע"ז סי' ה' סעיף א'. הנה על אף שדעת רוב הפוסקים שפצוע דכא הוא רק בפגיעה באיברים ולא בפוריות, עקרונית הייתי מצטרף למצוא היתר בהסתמך על דעת מיעוט כדי להתיר ליהודי להנשא כשאינו יכול לישא אשה בדרך אחרת, לפי שעגיגונא דגברא קשה מעגיגונא דאיתתא, ומשום תקנת עגינות הסתמכו גדולי ישראל גם על דעת מיעוט ואפי' על דעת יחיד כדי להתיר אשה מעגיגונא, ועיין בחלקת מחוקק אבן העזר סי' י"ז ס"ק ל"א ובבית שמואל ס"ק מ"ז שהביאו דברי הפוסקים ובראשם שו"ת משאת בנימין שכל עגיגונא היא שעת הדחק, ושנינו בעדויות למה נאמרו דברי היחיד במקום רבים שכדאי דברי היחיד לסמוך עליו בשעת הדחק, ואם כי יש שביארו בדברי הרא"מ סי' ל"ו שכתב דבמקום פלוגתא אזלינן לקולא, שלא בכל שאלת עגיגונא אפשר להתיר כדברי היחיד, שהרי דברי המחמירים נאמרו על עגיגונא שהוא שעת הדחק ואעפ"כ החמירו, עכ"פ עיין באוצר הפוסקים סימן י"ז ס"ק קכ"ג שאספו כעמיר גורנה דעת רבים שמשום תקנת עגיגונות הקלו כדעת המיעוט ואפי' כדעת יחיד, ובודאי שנדון דיין יותר קשה מתקנת עגיגונא, ואם משום טב למיתב טן דו, בעגיגונא נקרא שעת הדחק, יהודי שאינו יכול לישא אשה וקשים הרהורי עבירה והבדידות מעיקה ודאי שנחשב כשעת הדחק, ועיין בחלקת יעקב ח"ב שכתב שבכגון דא שאינם יכולים להנשא, יש כאן ספק חולי שיש בו סכנה, לפי שיכולים להכנס לדכאון וכדומה, וכתב שם שאף שאין להתיר לכתחילה כדין חולה שיש בו סכנה, על כל פנים ודאי שנחשב לשעת הדחק שכדאי לסמוך בה על דברי היחיד. אולם על אף שיש לחפש היתר, נראה לי שבשאלה זו קשה להסתמך על הסניפים שהציע כת"ר, וכפי שנבאר.

דין שני שבילים כשבאו להשאל

גם אם נניח שבכגון דא אפשר לסמוך על הפוסקים שהכהן נחשב פצוע דכא כדי להתירו בגיורת, צודק כת"ר בבעיה שהעלה במכתבו שאילו היה

אדם כזה בא לשאול אותנו אם כשר לבוא בקהל, היינו מתירים אותו כדעת רוב הפוסקים המקילין בענין, ונראה לי שכאן יש שאלה שכבר קיימת, ואי אפשר לפסוק בדבר אחד לקולא ולחומרא, והדבר דומה לשני שבילין, כמבואר בגמ' כתובות כ"ז. "שני שבילין אחד טמא ואחד טהור והלך באחד מהם ועשה טהרות, ובא חבירו והלך בשני ועשה טהרות, רבי יהודה אומר אם נשאל זה בפני עצמו וזה בפני עצמו טהרות, שניהם כאחת טמאות, ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין", ומבואר שם בגמ' שכשבאו להשאל בבת אחת, דברי הכל טמאים, בזה אחר זה, דברי הכל טהורין, לא נחלקו אלא כשבא להשאל עליו ועל חבירו, וכתבו התוס' שם ד"ה ואם נשאל, שכל הדין בשני בני אדם, אולם אדם אחד ודאי שלא יכול לאכול שניהם, "דאם כן יאכל ודאי טומאה", והנה בנדון דידן יש לנו שתי שאלות באדם אחד, כשדנים על כהן זה אם מותר לבוא בקהל, נקל עליו כדעת כל הפוסקים שמתירים עקר ע"י תרופות שאינן פצוע דכא, וכאשר דנים עליו אם מותר בגיורת, נקל עליו כדעת המיעוט שדינו כפצוע דכא, וכהן פצוע דכא מותר בגיורת. ואין לומר שכאן לא בא להשאל אם מותר לבוא בקהל, אלא רק אם מותר ככהן לישא גיורת, לפי שהשאלה אחת היא, ואם דינו כפצוע דכא, הרי הוא אסור לבוא בקהל ומותר בגיורת, וגם אם הוא לא שואל אותנו, אנו צריכים לדון במצבו, ועל אף שרוצה בגיורת, ושאלתו אם מותר לישא גיורת, השאלה היא אם אסור לבוא בקהל. ונראה שיותר חומרא היא לפסוק עליו שלא יבוא בקהל, מאשר שישא גיורת, ואף שכיום יש לו גיורת ויכול לצאת מהדחק, מי אמר שהזיווג יעלה יפה, אולי יתגרש וירצה להנשא לישראלית, ואיך נתפוס החבל בשני ראשין.

לכן נראה לי שכאן אין זה בגדר בא להשאל על שני שבילין, אלא הרי זה כשביל אחד או אדם אחד, וצריך לדון בשאלה העומדת לפנינו מה דינו, ולא בקשתו או מצבו הזמני קובע את שעת הדחק. ונראה שבנדון דידן הרי זה כמי שבא להשאל בפנינו אם דינו פצוע דכא ומותר לבוא בקהל, ואי אפשר להתירו אחר כך בגיורת, כפי שנבאר.

הבחור החזיק עצמו ככהן כדעת המתירים

בנדון דידן מדובר בכהן שמחזיק עצמו ככהן, נושא כפיו ועולה לתורה, ורק עתה כשנזדמנה לו גיורת, בא להשאל אם דינו כפצוע דכא, והנה אם דינו כפצוע דכא עקב הטיפולים שגרמו לעקרות כדעת המיעוט, היה צריך לנהוג ככהן שנתחלל שאין לו כל דיני כהונה, לפי שכהן פצוע דכא אינו בקדושתו, ועיין בחלקת מחוקק סי' ה' ס"ק א' שכתב שכהן פצוע דכא נחשב כזר שאינו נושא כפיו ומותר ליטמא למתים לפי שאינו בקדושתו, ואמנם הבית מאיר הו"ד בפתחי תשובה שם ס"ק א' כתב שכל הנאמר אינו

בקדושתו היינו רק לענין קדושת הזיווג משום שאסור לבוא בקהל, אבל לשאר עניינים הרי הוא כהן גמור, ועיין בחלקת יואב סי' ג' מה שכתב בזה, אולם הלכה למעשה פסקו שלא יעלה לדוכן, ועיין בכף החיים או"ח סי' קכ"ח ס"ק רכ"ג שכתב "הלכה למעשה כיון שאיכא פלוגתא בזה, כתב הפרי מגדים שכהן פצ"ד ישא כפיו רק עם כהנים אחרים בלא ברכה".

והנה כהן זה גם אחר שעבר הטיפולים ונתעקר המשיך לשאת כפיו בברכה, לפי שלא ראה עצמו כפצוע דכא, והוא כמו שבא להשאל, ופסקו לו כדעת רוב הפוסקים שבטיפולים אין איסור של פצוע דכא והוא ככהן גמור, ואין באותו אדם נפסוק בשעת הדחק שאינו ככהן. ואין לומר שכיון שלא שאל בענין זה, לא מיקרי בא להשאל, לפי שהדבר נחשב כאילו שאל, שהשאלה מתבקשת מאליה, וראיה לכך מדברי התוס' בכתובות כז. על דברי הגמ' שם בדין "עיר שכבשוה כרכום (מצור) כל כהנות שנמצאו בתוכה פסולות, (אסורות לבעליהן דאשת כהן אסורה באונס), "אמר רבי אידי בר אבין אמר ר' יצחק בר אשיאן אם יש שם מחבואה אחת מצלת על הכהנות כולן", והקשו בגמ' כיון דשרי להו לכולהו, כבאו לישאל בבת אחת דמי, וקשה מדין שני שבילין שבאו לישאל בבת אחת טמאין, וכתבו התוס' שם ד"ה בבא לישאל, וז"ל "והכא נמי כיון דשרו לכולהו בבת אחת דמי, אף על פי שאין בא לפנינו אלא על אחת, מכל מקום הדבר ידוע לכל שהרבה כהנות היו, והוי כאילו בא לישאל על כולם בבת אחת, והכא מודו כ"ע", והוא הדין הכא שאין צריך לשאול בפועל, רק שהשאלה מתבקשת מאליה, וכבר החזיק עצמו ככהן שאינו פצוע דכא בכך שנשא כפיו כדברי המתירים, על כן אי אפשר להתירו לגיורת כפצוע דכא לדעת המיעוט.

אם בטיפול הרפואי העקרות גמורה שדינו כפצוע דכא

דעת המיעוט של הזרע אברהם והחקרי לב הו"ד באוצר הפוסקים סי' ה' ס"ק נ"ז הסוברים שמי ששתה כוס של עקרין דינו כפצוע דכא האסור לבוא בקהל, אמורה במי שנעקר בצורה מוחלטת כפצוע דכא וכרות שפכה, וספק גדול אם מי שנפגעו תאי הזרע שלו עקב טיפול רפואי של הקרנות נחשב כפצוע דכא. בנוסח השאלה נאמר שהשואל קבל חוות דעת רפואית "כי ככל הנראה לא יוכל א. כהן להוליד בנים בדרך הטבע", כך שאין כאן קביעה ברורה, על פי הנתון שנכתב במכתב "שבבדיקה התברר שלא נמצא אפי' תא זרע אחד", שאלתי רופאים מומחים בענין, ואמרו שהדבר יכול להשתנות, ותלוי הדבר במרחק הזמן מהטיפולים, ויכול הדבר להשתנות ולהרפא במשך הזמן, וא"כ לא נוכל לקבוע שהוא כשתה כוס של עקרין שדינו כפצוע דכא. ואם יתרפא במשך הזמן דינו כפצוע דכא שיכול להרפא, שדעת החתם סופר בסי' י"ד שפצוע דכא שיכול להרפא אסור לישא אשה

מהפסולות, כמו מי שניקב הגיד שלו שאסור לישא אשה מהפסולות שמא יסתם הנקב ונמצא שהיה כשר למפרע, ואמנם בבית יצחק ס' ל"ד הו"ד באוצר הפוסקים שם ס"ק ו' כתב שלא מסתבר שיהא כשר למפרע, עכ"פ הסכים לסברא שלא אבדה קדושתו, ואסור בגיורת כיון שיכול להרפא, וכתב שם שלא יתכן שיותר בגיורת ואח"כ כשיתרפא יאסר, שאין זה דרכי נועם, ואמנם באוצר הפוסקים שם הביא שאחרונים רבים סוברים שגם פצוע דכא שיכול להרפא מותר בגיורת, אע"פ שאח"כ כשיתרפא תאסר עליו.

אולם, בנדון דידן אמרו לי רופאים מומחים שכיום גם אם אין לאיש אף תא זרע חי בזרעו, לוקחים זרע מאשכיו ומפרים זרעו במבחנה, ורבים שלא היה להם אפי' תא זרע אחד, שנפקדו בזרע של קיימא בזרעם בדרכים החדשות, וא"כ יש לדון שאין אדם זה כמי ששתה כוס של עקרין להחשב פצוע דכא, לפי שיכול להביא בנים מזרעו. ואמנם יש לדון אם ע"י הוצאת זרע מאשכיו והפריה והזרעה מלאכותית נחשב שאינו עקר, שהרי גם פצוע דכא ממש, שפגעו באשכיו, יכולים להפרות זרעו באמצעים חדישים, ובודאי שכרות שופכה שאינו יורה כחץ יכולים היום להפרותו בהזרעה מלאכותית, ואע"כ יחשב כפצוע דכא וכרות שפכה שאסורים לבוא בקהל, לפי הפריה שלא כדרך כל הארץ אינה נחשבת כפוריות רגילה, והחיוב בפריה ורביה הוא רק בהפריה כדרך כל הארץ, ואינו חייב לדאוג להביא בנים באמצעים החדשים, גם אם יחשבו כילדיו. כל האחרונים דנו בהיתר הוצאת זרע לצורך הפריה מלאכותית, אולם גם המתירים לא חייבו מי שאינו יכול להביא ילדים, להשתמש בהפריה מבחנה וכדומה כדי לקיים מצות פריה ורביה, וכבר כתב בדברי מלכיאל חלק ד', וז"ל "ונצטוונו לקיים פריה ורביה כדרך בני אדם ולא ע"י התחכמויות", ולפ"ז יש לומר שמי שזרעו נעקר שאינו יכול להביא בנים כדרך כל הארץ, אע"פ שיכול להביא ילדים ע"י המצאות וחידושים, עדיין הוא בגדר עקר שדינו כפצוע דכא. אולם יש לחלק בין מי ששתה כוס של עקרין שלדעת רש"י בסוטה כו. נחשב כפצוע דכא, שבו העקרות צריכה להיות עקרות גמורה, לבין פצוע דכא וכרות שפכה שנפגעו באבריהם, כפי שנבאר.

זאת ועוד, הבדיקות המראות שאין תא זרע אחד שיכול להפרות, אין בהם הוכחה שהאדם עקר, כיום נשלחים אנשים במצבים אלה למעבדה לפוריות באוניברסיטת בר אילן, שם יש מיכשור חדיש שיכולים להבחין במיקרוסקופ גדול בתאי זרע חיים שלא נראים בבדיקות רגילות, ורבים הופרו כך באמצעות זרעם, כך שברור שהקביעה שהכהן הנ"ל הרי הוא כמי ששתה כוס של עקרין שיחשב כפצוע דכא, אינה ברורה עד כדי לסמוך על המקילים שיחשב כפצוע דכא, ואם כי לא ידוע לנו מהו כוס של עקרין

שמדובר בו בגמ', עכ"פ נראה שכל עוד אין בו עקרות גמורה, אין לחשוש בזה לשיטת רש"י, כפי שנבאר.

הסוברים ששתה כוס של עקרין אסור כפצ"ד

ויש לברר אם בנדוננו יש לסמוך על החקרי לב והזרע אברהם הו"ד לעיל, שפסקו לחומרא לחשוש לשיטת רש"י בסוטה כו. ד"ה קא משמע לך, אבל לא מצאנו שפסקו גם לקולא להחשיב מי ששתה כוס של עקרין כפצוע דכא שמותר בגיורת, והנה המפרשים נדחקו בזה בדברי רש"י שהרי פצוע דכא הוא רק כשיש פגיעה באיברים עצמם, ומנין שפגיעה בפוריות אף היא בכלל האיסור לבוא בקהל, ואמנם מצאנו בשו"ע אהע"ז סי' ה' סעיף י"ב איסור סרוס שאסור לשתות כוס של עקרין ולא רק סרוס האיברים, אולם דעת רבים שסרוס ע"י גרמא אינו אסור אלא מדרבנן, עיין באוצר הפוסקים סי' ה' ס"ק ע', ועל כן פרשו גם לדעת רש"י ששותה כוס של עקרין אסור משום פצוע דכא, הוא רק כשכוס של עקרין פוגע באברים עצמם שנפגעים או שאינם מתפקדים כלל, אבל כשהפגיעה רק בפוריות של תאי הזרע, אין גם לדעת רש"י והאוסרים איסור של פצוע דכא, ואם כן אין בזה גם היתר לכהן כפ"צ, כך כתבו החתם סופר אהע"ז חלק א' סי' י"ז, תורת חסד ס' ל"ח ושו"ת מנחת יצחק ח"ב סי' קכ"ג, ומסתברים הדברים, וראיתי בשו"ת אגרות משה אהע"ז חלק ג' סי' ט"ו שכתב ששתה כוס של עקרין הוא דוקא שע"י כך נעשה סריס באיבריו, לא מיבעיא שנעשה ע"י זה קלקול באברים ממש, אלא אפי' קלקול שלא יכול להתקשות כראוי הוא ג"כ קלקול, אבל כוס של עקרין כזה שאינו עושה שום קלקול, אלא שהסיר כח החיות מהזרע, אבל הוא מתקשה כראוי ויכול לבעול כמתחילה, ליכא איסור, ואין בזה ענין סרוס כלל, ועיין שם שהביא ראייה לדבריו מגמ' בשבת קי"א, ומסתברים הדברים, שבגמ' משמע שכוס של עקרין גורם לפעולה כסריס חמה, שבא על אחת מעריות אינו פוסלה שאינו בר שכיבה כמבואר בשבועות יח. וברמב"ם פ"א מהל' איסורי ביאה הי"א, משמע שמדובר במי שאינו מקשה, ולא מצינו מי שזרעו אינו פורה שיחשב כסריס או פצוע דכא. זאת ועוד, כבר הזכיר כת"ר שגם לשיטות האוסרים שתה כוס של עקרין לבוא בקהל כפצ"ד, אם הדבר נעשה לא לשם עיקור אלא כהכרח לצורך רפואה וכדו', רבים הפוסקים שנקרא בידי שמים ומותר, ועיין בחלקת יואב שם שכתב להוכיח ששותה כוס של עקרין במקום שאין עבירה הרי הוא כמו בידי שמים שלא נאסר לבוא בקהל, שהרי אמרו בגמ' יבמות עה: שפצ"ד דינו כממזר שהוקש דינם, ואם כן מה ממזר סיבת איסורו בעבירה, אף פצ"ד, ואם אין עבירה בשתיית כוס של עקרין, ומצוה היא משום פקוח נפש, הוא כמו בידי שמים, ואמנם יש שדחו סברא זו, עיין ביביע אומר חלק ז' שהביא שגם ממזר יש מציאות מבלי עבירה, אולם גם ללא סברא זו של החלקת יואב, רבים כתבו שאם יש הכרח לבצע הדבר מטעם פקוח נפש אין זה בידי אדם, אלא בידי

שמים, שפצ"ד בידי שמים מותר לבוא בקהל, ועיין בשו"ת שבט הלוי שדן בענין ההקרנות.

והנה אף שבשו"ת חקרי לב משמע שמחמיר גם כששתה כוס של עקרין משום פקוח נפש לאוסרו לבוא בקהל, נראה לי שגם אם יש מקום לסמוך בשעת הדחק על דעת יחיד, מסתבר שהדברים אינם אמורים כשכבר הלכה רווחת בכירור שלא כדעת היחיד, ועל כגון זה נאמר שאין לפסוק דבר הנראה כתמוה, שהרי בנדון זה אלפים עושים הקרנות עקב המחלה, וכח גברא שלהם נפגע, ואף אחד לא הרהר ח"ו שצריכים לפרוש מנשותיהם, וברור שנפסקה הלכה שאין לחשוש כלל למחמירים, וה"ה בניתוח הפרוסטט שנעשה לאלפים, וברוב המקרים פוגע ואף יוצר שאלה ברורה של פצ"ד בידי אדם, ואעפ"כ רוב ככל הפוסקים כתבו הלכה למעשה שאין לחשוש משום פצ"ד כיון שנעשה לרפואה, ואיך נתיר הכהן על סמך דעת יחיד שברור שאינה להלכה אף דהוי שעת הדחק.

אם אפשר להקל בגיורת לכהן כשלא נבעלה

מה שכתב כסניף להקל שגיורת לדעת הראב"ד בפ"ח מהל' איסורי ביאה ה"ג אם לא נבעלה שאינה אסורה משום זונה, אסורה רק מהכתוב ביחזקאל והוא דברי קבלה, קשה לסמוך על דעה יחידה זו, בפרט שראיתי באוצר הפוסקים סי' ו' ס"ק מ"ט שרבים מבארים גם בדברי הראב"ד שהוא מדאורייתא רק שהפסוק ביחזקאל גילוי מילתא הוא שאסור מהתורה, ועיין ביביע אומר חלק ב' אבן העזר סימן ג', שהביא מדברי הרשב"א שסובר כהראב"ד, וכתב מפורש שהוא מהתורה, עיין שם שהאריך בזה. על כל פנים סניף זה בנוי בעיקר ההיתר מטעם פצ"ד.

והנה גם אם נניח שיש למצוא היתר לכהן לפי שנראה לו שלא ימצא אשה שתסכים להנשא לו מלבד הגיורת, כיון שעדין לא נשאו, נראה לי שיש לדאוג יותר לגיורת שתנשא למי שיכול לפוקדה בכנים מלהנשא לכהן זה, וברור כמו שדברנו בעל פה שיש להודיע לגיורת בדיוק מצבו של הכהן שמבקשת להנשא עמו, וח"ו להכשל בהונאת הגיורת שהונאתה חמורה, וגם אם ידוע לה מצבו וסברה וקבלה מתוך הנחה שלא תמצא שידוך אחר, עלינו להשיא לה עצה הוגנת שלא אלמן ישראל והרבה שלוחין למקום, ועליה לחפש שידוך שיכולה להפקד ממנו, ואם היה מדובר שכבר נשאו זה לזה או שחיים יחד עד כדי שאינם יכולים להפרד, היה מקום לחפש היתרים של שעת הדחק, אולם אין לחפש היתרים לכהן אף שלגביו הוי שעת הדחק, על חשבון הגיורת שאצלה לא נראה דהוי שעת הדחק. ואף שיש סברא לומר שאם כבר הדוקים זה בזה וקשה להם להפרד הוי כדיעבד, כמבואר בדין נכרי הבא על בת ישראל וילדה ממנו בת שפסק בשו"ע סי' ז' סעיף י"ז שלכתחילה לא תנשא

לכהן ואם נשאת לא תצא, וכתבו האחרונים שאם נשאת בערכאות שברור שלא יפרדו, מותרת לכתחילה להנשא משום דהוי כדיעבד, כן כתב בשו"ת ויען אברהם בשם הרב המרפ"א פניז"ל, ולמדו מכך שה"ה אם כבר מעוברת ממנו שתנשא לכתחילה דהוי כדיעבד, וכן פסק הגר"י ארנברג זצ"ל בשו"ת חלקת יהושע, והביא ראייה מתוס' ביבמות שאם קשורים זה בזה הוי כעיגון, וכן פסק הגר"ש משאש שליט"א ועוד, אולם בנדון דידן לא מדובר שכבר נקשרה החבילה ולא יפרדו כדי להתיר בשעת הדחק.

כפי הנראה מהשאלה, בכוונתם לנסות להפקד באמצעות תרומת זרע, והנה מלבד זאת שצריך להודיעם שיש בכך חששות הלכתיות רבות, ואין לאשה נשואה להפקד מתרומת זרע של גבר זר, כיון שבין כך הבן שיולד אינו מתייחס לכהן דנן, למה להם להנשא ולהכנס לבעיה הלכתית חמורה של תרומת זרע. ועוד אם תנשא בהיתר לכהן ותלד בן, כמה תמוה יהא הדבר שכהן לקח גיורת בהיתר כפצוע דכא ולאחר מכן יוליד בן, ובני אדם לא ידעו שהבן אינו מתייחס אחריו, ויאמרו כמו במעשה המובא בגמ' יבמות ע"ה באחד שנעשה פצוע דכא שנקבו אשכיו והוליד בן, ושלח שמואל לרב שם "צא וחרז על בניו מאין הם", וגם כאן יצא לעז על בניו. ואמנם אפשר להתנות שאם נתירהו ישנה שמו מכהן, שהרי נפסל מקדושתו, ויחיה במקום שלא יחזיקוהו ככהן, אולם כאמור כל ההיתר לא נראה שאפשר לסמוך עליו, ועדיף שנודיעהו שאינו פצוע דכא כלל, ושיקוה להקב"ה שירפאהו ויפקדו בבנים זכרים, מאשר שנתיר לו בדוחק גדול להחשב כפצוע דכא שהוא כעקר גמור, וסופו יבוא לידי כך שלא יוכל להפקד, ולמה להסכים עם הגיורת שאין לה ברירה אחרת, ויש לעודדה שתמצא זיווג הגון להפקד בורע של קיימא.

מקור: אסיא עא-עב, עמ' 144-158 (2003)